

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia práva EÚ
<i>V prípade transpozície uveďte zoznam transponovaných predpisov:</i>	
Termín začiatku a ukončenia PPK	16. 7. 2021 až 26. 7. 2021
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	28. 7. 2021 až 17. 8. 2021
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	7. 9. 2021 až 13. 9. 2021
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	29. 9. 2021

2. Definovanie problému
Návrh zákona, je vypracovaný na základe ústavných garancií vyplývajúcich z novelizovaného čl. 39 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 422/2020 Z. z. (ďalej len „Ústava SR“), záväzkov vlády SR v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2021-2024, Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, špecifické odporúčanie Rady EÚ z roku 2019 a z potreby vysporiadania sa s niektorými problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcimi z aplikačnej praxe.
3. Ciele a výsledný stav
Hlavným účelom návrhu zákona je zabezpečiť spôsob a formu vykonávania a realizácie ústavných garancií obsiahnutých v čl. 39 ods. 3 až 5 Ústavy SR s účinnosťou od 1. januára 2023 vo vykonávacom predpise, ktorým je zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ktoré súčasný právny stav nezohľadňuje. Ústavné garancie, ktoré reflektuje návrh zákona:
<p>A. V súvislosti s vypustením tzv. „dôchodkového stropu“ z Ústavy SR a záväzkami vyplývajúcimi z návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky sa navrhuje obnovenie väzby dôchodkového veku na rast strednej dĺžky života. Uvedené sa navrhuje s cieľom zlepšiť finančnú udržateľnosť priebežne financovaného I. piliera dôchodkového systému a stabilizovať výplatnú fázu dôchodkov.</p> <p>B. Garancia odchodu do dôchodku za stanovený počet odpracovaných rokov, t. j. aby osobe, ktorá dosiahla ustanovený počet odpracovaných rokov, vznikol nárok na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.</p> <p>C. Právo rozhodnúť sa, že časť uhradenej dane alebo časť uhradenej platby spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe bude poskytnutá osobe, ktorá ho vychovala a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe. V zmysle aktuálne účinnej právnej úpravy platenia poistného nie je možné, aby časť uhradenej platby spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe poistenec poskytoval osobe, ktorá ho vychovala a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe (asignácia odvodov).</p>

V zmysle uvedeného sa navrhuje zaviesť tzv. rodičovský dôchodok, ktorý by uvedené zohľadňoval. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.

Účelom návrhu zákona je tiež potreba zavedenia súboru opatrení, ktorých cieľom je vysporiadať sa s niektorými problémami v oblasti dôchodkového poistenia, nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti vyplývajúcich z aplikačnej praxe:

- D. V oblasti nemocenského poistenia sa navrhuje zavedenie elektronického potvrdzovania dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „DPN“), ktoré významne zníži administratívne zaťaženie poistencov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zamestnávateľov ako aj Sociálnej poisťovne. Celý proces od potvrdzovania DPN až po ukončenie DPN a komunikačný tok medzi zainteresovanými subjektmi má byť v čo najväčšej možnej miere realizovaný elektronickým spôsobom, teda nahradí momentálne používané 5-dielne tlačivo - Potvrdenie o DPN. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- E. Navrhuje sa zosúladenie ustanovenia zákona o sociálnom poistení s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, vo veci posudzovania nároku na čiastkový starobný dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka (ďalej len „obdobie služby“) v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- F. Súčasná právna úprava týkajúca sa tzv. československých dôchodkov upravuje osobitné určenie sumy starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku poistencov pre poistencov, ktorí sú poberateľmi jednej z uvedených dôchodkových dávok podľa predpisov Slovenskej republiky a ktorí získali pred 1. januárom 1993 československé obdobie dôchodkového poistenia, ktoré sa hodnotí ako „česká“ doba poistenia, ak im za toto obdobie vznikol nárok na starobný alebo invalidný dôchodok podľa predpisov Českej republiky. V praxi sa však už dlhodobo stretáme s poistencami, ktorým za „českú“ dobu poistenia nárok na starobný alebo invalidný dôchodok podľa predpisov Českej republiky nevznikol a toto obdobie sa im nezhodnocuje na nárok na dôchodok ani podľa predpisov Slovenskej republiky. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o obdobie dôchodkového poistenia získané za existencie spoločného štátu, ako aj s cieľom zabezpečiť rovnosť s osobami, ktorým sa československá doba poistenia hodnotí ako „slovenská“ doba poistenia, Slovenská republika na seba dobrovoľne preberie záväzky Českej republiky a toto obdobie zhodnotí. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- G. Navrhuje sa zrušenie ročného zúčtovania v sociálnom poistení (ďalej len „ročné zúčtovanie“) a premietnutie tohto zrušenia na iné súvisiace ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Ročné zúčtovanie sa ruší v súvislosti s pripravovanou daňovo-odvodovou reformou podľa Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2021 - 2024.
- H. Navrhuje sa zvýšenie odvodovej odpočítateľnej položky pre študentov a dôchodcov pracujúcich na dohodu zo súčasných 200 eur na 300 eur. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.
- I. Reflektujúc záväzok vlády SR, ktorá sa v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2021-2024 zaviazala predĺžiť ochrannú lehotu pri otehotnení po strate zamestnania na 6 mesiacov a ochrannú lehotu pre ženy, ktorým zaniklo nemocenské poistenie (stratili prácu), ak porodí do 14 mesiacov od zániku nemocenského poistenia, sa navrhuje naplniť uvedený záväzok predĺžením ochrannej lehoty pre ženy, ktoré otehotnejú do šiestich mesiacov od zániku nemocenského poistenia. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- J. Navrhuje sa zrušiť možnosť úhrady poistného na sociálne poistenie v hotovosti.

V nadväznosti na špecifické odporúčanie Rady EÚ pre Slovenskú republiku z roku 2019 „zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, a to najmä systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému“ sa navrhuje:

- K. Zrušenie maximálneho mesačného vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie, t. j. súčasný 7-násobok priemernej mzdy spred dvoch rokov sa zvýši na neobmedzenú mesačnú úroveň vymeriavacieho základu (úrazové poistenie už má v súčasnosti neobmedzený vymeriavací základ).
- L. V nadväznosti na zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov sa navrhuje zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na určenie nemocenských dávok a dávky v nezamestnanosti zo súčasného 2 násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve spred dvoch rokov na 2,5 násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve spred dvoch rokov.
- M. Korekcia aktuálnej dôchodkovej hodnoty. V súčasnosti je aktuálna dôchodková hodnota každoročne k 1. januáru upravovaná vzhľadom na medziročnú zmenu priemernej mzdy v národnom hospodárstve zistenú Štatistickým úradom SR za 3. štvrťrok kalendárneho roka. Korekčný mechanizmus spočíva v tom, že z medziročnej zmeny priemernej mzdy sa na účely určenia indexu úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty od 1. januára 2023 použije len 95 % tejto hodnoty. Účinnosť predmetného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.

4. Dotknuté subjekty

Navrhovaná právna úprava má priamy alebo nepriamy vplyv na:

- A. osoby narodené v roku 1967 a neskôr (budúci dôchodcovia),
- B. poistenci odchádzajúci do predčasného starobného dôchodku, ktoré získali 40 odpracovaných rokov,
- C. starobní dôchodcovia, ktorých deti platia poistné na starobné poistenie,
- D. poistenci a ich zamestnávateľia v čase trvania dočasnej pracovnej neschopnosti,
- E. osoby s nárokom na čiastkový starobný dôchodok, ktorí získali obdobie služby,
- F. poistenci, ktorí získali pred rokom 1993 tzv. československé obdobie dôchodkového poistenia,
- G. poistenci a zamestnávateľia týchto poistencov, ktorí aspoň v jednom mesiaci presiahli maximálny vymeriavací základ pri platení poistného na sociálne poistenie,
- H. študenti a dôchodcovia pracujúci na dohodu, ktorí si uplatňujú tzv. odvodovú odpočítateľnú položku a ich vymeriavací základ je vyšší ako 200 eur,
- I. ženy, ktoré otehotnejú 6 mesiacov po strate zamestnania,
- J. poistenci, ktorí uhrádzajú poistné na sociálne poistenie v pobočkách Sociálnej poisťovne v hotovosti,
- K. Poistenci, ktorých vymeriavací základ aspoň v jednom mesiaci presiahne hodnotu 7-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve spred dvoch rokov,
- L. Poistenci poberajúci nemocenské dávky a dávku v nezamestnanosti, ktorých vymeriavací základ na platenie poistného je vyšší ako 2-násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve,
- M. Všetci poistenci, ktorým bude určená suma dôchodkovej dávky od roku 2023,
- N. Sociálnu poisťovňu, Národné centrum zdravotníckych informácií, inštitúcie osobitného systému sociálneho zabezpečenia, zdravotné poisťovne, obce a VÚC.

5. Alternatívne riešenia

Aké alternatívne riešenia vedúce k stanovenému cieľu boli identifikované a posudzované pre riešenie definovaného problému?

Nulový variant - uveďte dôsledky, ku ktorým by došlo v prípade nevykonania úprav v predkladanom materiáli a alternatívne riešenia/spôsoby dosiahnutia cieľov uvedených v bode 3.

V prípade, že by neboli predložené opatrenia v predmetnom návrhu zákona, tak by neboli naplnené ústavné garancie vyplývajúce z novelizovaného čl. 39 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 422/2020 Z., záväzky vlády SR v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúce z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2021-2024, Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, špecifického odporúčania Rady EÚ pre SR z roku 2019 a pretrvávali by problémy v aplikačnej praxi.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

Áno Nie

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

7. Transpozícia práva EÚ

Uveďte, v ktorých konkrétnych ustanoveniach (paragrafy, články, body, atď.) ide národná právna úprava nad rámec minimálnych požiadaviek EÚ (tzv. goldplating) spolu s odôvodnením opodstatnenosti presahu.

8. Preskúvanie účelnosti

Uveďte termín, kedy by malo dôjsť k preskúmaniu účinnosti a účelnosti predkladaného materiálu.

Uveďte kritériá, na základe ktorých bude preskúvanie vykonané.

Štatistické údaje z oblasti sociálneho poistenia sú pravidelne monitorované a vyhodnocované v rámci každoročne pripravovanej Správy o sociálnej situácii, t. j. v rámci predmetnej správy bude preskúmaná účinnosť aj účelnosť jednotlivých opatrení. Navyše zmeny v oblasti dôchodkového systému budú posúdené a vyhodnotené v rámci prípravy Správy o primeranosti dôchodkov 2024 a Správy o starnutí 2024.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

9. Vybrané vplyvy materiálu						
Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☒	Negatívne
	☐	Áno	☒	Nie	☐	Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☒	Negatívne
	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☒	Negatívne
Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☒	Áno			☐	Nie
Sociálne vplyvy	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☒	Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐	Pozitívne	☒	Žiadne	☐	Negatívne
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☐	Negatívne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☐	Negatívne
	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☐	Negatívne
vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☒	Pozitívne	☐	Žiadne	☐	Negatívne

Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
--	---	---------------------------------	------------------------------------

10. Poznámky

Navrhovaná právna úprava zakladá v roku 2021 a 2022 pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý súvisí predovšetkým so zrušením ročného zúčtovania, kde sa prejavuje pokles výdavkov na prevádzku informačných systémov a nižší počet nových pracovných miest. Následne v rokoch 2023 až 2024 bude prevládať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý súvisí predovšetkým so zavedením tzv. rodičovského bonusu. Vplyvy jednotlivých opatrení sú podrobnejšie popísané v príslušných analýzach vplyvov.

11. Kontakt na spracovateľa

email: miroslav.dancek@employment.gov.sk
tel: 02/2046 1930

12. Zdroje

Štatistické údaje zo Sociálnej poisťovne na agregovanej a neagregovanej úrovni a makroekonomická prognóza Inštitútu finančnej politiky z júna 2021.

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č. 127/2021

(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

Súhlasné

Súhlasné s návrhom na
dopracovanie

Nesúhlasné

Uvedte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

BRATISLAVA: 23.07.2021

ČÍSLO: 127/2021

VYBAVUJE: MGR. HROMÁDKOVÁ

STANOVISKO KOMISIE

(PREDBEŽNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPŔŔŔA ZÁKON Č. 461/2003 Z.Z. O SOCIÁLNO M POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENIA A DOPŔŔŔAJÚ NIEKTORÉ ZÁKONY

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 14. júla 2021 predložilo na PPK materiál „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopŔŔŔa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopŔŔŔajú niektoré zákony“. Materiál predpokladá pozitívno-negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré nie sú rozpočtovo zabezpečené, pozitívno-negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie, vrátane pozitívno-negatívnych vplyvov na MSP, pozitívno-negatívne sociálne vplyvy, pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti, pozitívne vplyvy na služby verejnej správy pre občana a pozitívne vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K doložke vybraných vplyvov

Komisia žiada predkladateľa, aby v zmysle Jednotnej metodiky doplnil Doložku vybraných vplyvov v časti Definovanie problému. Na základe uvedených informácií nie je zjavné, na aký problém daný návrh reaguje, aké sú jeho prejavy, rozsah či závažnosť.

MPSVR SR: Neakceptované. Definovanie problému v doložke vybraných vplyvov je v súlade s dôvodovými správami a považujeme jeho znenie za dostatočné.

Komisia žiada predkladateľa materiálu o vyznačenie v bode 9. Vybrané vplyvy materiálu - Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje: Áno

Odôvodnenie: V Analýze vplyvov na PP predkladateľ materiálu uvádza jednotlivé náklady regulácie in a out, časť 3.1.

MPSVR SR: Akceptované.

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

V doložke vybraných vplyvov je označený pozitívny aj negatívny, rozpočtovo nekrytý vplyv na rozpočet verejnej správy. V analýze vplyvov je kvantifikovaný celkový nárast príjmov v sume 37 647 eur v roku 2021 a v sume 33 849 eur v roku 2022, celkový úbytok príjmov v sume 647 999 819 eur v roku 2023 a v sume 664 345 767 eur v roku 2024. Taktiež je kvantifikovaná úspora výdavkov v sume 1 185 564 eur v roku 2021, v sume 8 642 542 eur v roku 2022 a nárast výdavkov v sume 3 338 211 eur v roku 2023 a v sume 28 730 205 eur v roku 2024. V roku 2021 je kvantifikovaná celková úspora výdavkov v sume 1 223 211 eur a v roku 2022 v sume 8 676 390 eur. Nekrytý vplyv je kvantifikovaný v sume 651 338 030 eur v roku 2023 a v sume 693 075 972 eur v roku 2024.

Predkladateľ návrhu kvantifikuje okrem iných vplyvov aj rozpočtovo nekrytý vplyv na ukazovateľ zamestnanosti a od roku 2021 požaduje v súvislosti s vytvorením elektronickej dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len DPN) zvýšenie počtu zamestnancov príspevkovej organizácie NCZI v kapitole MZ SR o 6 osôb a zvýšenie osobných výdavkov v roku 2021 o 102 468 eur (mzdy 74 794 eur, priemerný mesačný výdavok 2 078 eur), v roku 2022 o 174 271 eur (mzdy 127 205 eur, priemerný mesačný výdavok 1 767 eur), v roku 2023 o 180 167 eur (mzdy 131 509 eur, priemerný mesačný výdavok 1 827 eur) a v roku 2024 o 141 293 eur (mzdy 103 133 eur, priemerný mesačný výdavok 1 432 eur). V analýze vplyvov uvádza, že nekryté vplyvy nie sú zabezpečené v rozpočte verejnej správy na rok 2021 a bude ich potrebné zapracovať aj pri príprave návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

Požiadavka na zvýšenie počtu zamestnancov a osobných výdavkov kapitoly MZ SR na rok 2021 je v rozpore s uznesením vlády SR č. 649/2020 k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023 nepredkladať v roku 2021 návrhy legislatívnych predpisov a iných materiálov, ktoré zakladajú nároky na zvýšenie počtu zamestnancov a zvýšenie výdavkov alebo úbytok príjmov schválených v štátnom rozpočte na rok 2021 s rozpočtovými dôsledkami na štátny rozpočet alebo na iné rozpočty tvoriace rozpočet verejnej správy. Súčasne kvantifikácia požiadavky nie je zosúladená s termínom účinnosti nového zákona. Komisia žiada, aby úlohy NCZI súvisiace s plnením predmetného návrhu zákona boli realizované v rámci súčasného počtu zamestnancov a osobných výdavkov zabezpečených v rozpočte NCZI na rok 2021.

Od roku 2022 žiada Komisia novú agendu v NCZI zabezpečiť bez zvyšovania orientačného počtu zamestnancov a osobných výdavkov príspevkových organizácií kapitoly MZ SR zabezpečených v aktuálnom návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024. V tejto súvislosti Komisia uvádza, že kapitola v 1. štvrtroku 2021 neplnila orientačný počet zamestnancov príspevkových organizácií MZ SR o 48,6 osôb. Súčasne Komisia upozorňuje, že v doložke vplyvov je uvedený priemerný mesačný výdavok tak, že postupne je medziročne kvantifikovaný v zníženej sume, konkrétne od roku 2021 do roku 2024 je znížený zo sumy 2 078 eur na 1 432 eur, čo Komisia nepovažuje za pravdepodobné a reálne.

NCZI: Akceptované.

Okrem príspevkovej organizácie MZ SR NCZI predkladateľ kvantifikuje za oblasť zamestnanosti zníženie počtu zamestnancov Sociálnej poisťovne o 7 osôb v roku 2022 a o 307 osôb od roku 2023 a zníženie osobných výdavkov o 85 019 eur (mzdy 63 000 eur, priemerný mesačný výdavok 1 500 eur) a od roku 2023 o 4 971 558 eur (mzdy 3 684 000 eur, priemerný mesačný výdavok 1 000 eur). V rozpore s touto kvantifikáciou úspory je predpokladaný návrh počtu zamestnancov Sociálnej poisťovne uvádzaný v komentári k návrhu rozpočtu na roky 2022 až 2024, v rámci ktorého Sociálna poisťovňa predpokladá, že v roku 2022 bude zamestnávať rovnaký počet zamestnancov ako v roku 2021, t. j. 5 458 osôb a od roku 2023 očakáva zamestnanosť na úrovni 5 738 osôb, čo znamená oproti roku 2022 zvýšenie o 280 osôb.

MPSVR: Neakceptované. Návrh rozpočtu SP na roky 2022-2024 zatiaľ nepočíta s opatreniami uvedenými v predmetnej novele, ktorá ešte len vstúpila do legislatívneho procesu a bude priebežne aktualizovaný.

V tabuľke č. 1 je kvantifikovaný iba pozitívny vplyv na obce a VÚC. V časti 2.2.4. Výpočty vplyvov na verejné financie je kvantifikovaný aj negatívny vplyv na obce a VÚC. Uvedené žiada Komisia zosúladiť a analýzu vplyvov náležite upraviť. Taktiež je potrebné uviesť dopady zvlášť na rozpočty obcí a zvlášť na rozpočty VÚC, spolu s uvedením návrhov na úhradu zvýšených výdavkov.

MPSVR SR: Neakceptované. V tabuľke č. 1 je kvantifikovaný celkový vplyv na obce a VÚC, ktorý zakladá navrhovaná právna úprava, tak ako uvádza aj znenie tabuľky, pričom jednotlivé čiastkové vplyvy sú uvedené v rámci časti 2.2.4. Nakoľko navrhovaná právna úprava zakladá celkový pozitívny finančný vplyv na obce a VÚC máme za to, že nie je potrebné uvádzať návrhy na úhradu zvýšených výdavkov.

V analýze vplyvov v časti 2.1.1 Financovanie návrhu sa uvádza, že úbytok príjmov a zvýšenie výdavkov v rokoch 2023 a 2024 sa navrhuje riešiť zvýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde dôchodkového poistenia. Ostatné vplyvy sa navrhujú zapracovať pri príprave rozpočtu verejnej správy na roky 2022 - 2024. Komisia žiada doplniť relevantný návrh na úhradu zvýšených výdavkov ostatných dotknutých subjektov (MZ SR, resp. NCZI a ostatné kapitoly štátneho rozpočtu) a zároveň žiada, aby z opatrenia na zavedenie elektronickej DPN nevyplýval rozpočtovo nekrytý vplyv.

Komisia žiada doplniť do analýzy vplyvov vplyv z titulu zvýšenia transferu zo štátneho rozpočtu, ktorým bude krytý deficit základného fondu starobného poistenia.

MPSVR SR: Čiastočne akceptované. V rámci novely zákona bol zapracovaný vplyv zvýšenia transferu zo štátneho rozpočtu. Z pôsobnosti MPSVR SR sa domnievame, že pokiaľ zvýšené výdavky súvisiace s návrhom zavedenia elektronickej DPN neboli premietnuté pri príprave rozpočtu verejnej správy na rok 2021 a rozpočtovom výhlade na roky 2022 a 2023 nie je možné ich vyhodnotiť inak ako rozpočtovo nekrytý vplyv.

Komisia žiada zavedenie konvergencie dôchodkového veku mužov a žien k všeobecnému dôchodkovému veku. Súčasný návrh vytvára fiškálne riziká nad rámec kvantifikácii v analýze vplyvov.

Odôvodnenie: Návrh zákona umožňuje po novom zníženie všeobecného dôchodkového veku aj mužovi, avšak len v prípade, ak dôchodkový vek nie je možné znížiť žene. Podľa pravidiel EÚ však nemôžu byť muži a ženy v nerovnakom postavení. Výnimka, kedy môže byť znížený dôchodkový vek žien oproti mužom, bola pôvodne platná len do roku 2024. Nerovnaké postavenie mužov a žien zakladá riziko, že Európska komisia toto nastavenie napadne a bude nutné buď zrušiť zníženie dôchodkového veku úplne alebo zníženie poskytnúť v plnom rozsahu aj mužom, čo zakladá ďalšie fiškálne riziká. Trvalo znížený dôchodkový vek matiek zvýši výdavky na dôchodky v roku 2070 o 0,1 % HDP. V prípade ekvivalentného zníženia dôchodkového veku aj otcom by sa zvýšili výdavky o 0,2 % HDP. Na horizonte projekcie do roku 2070 v dôsledku takejto úpravy vzrastú výdavky približne o 0,3 % HDP vo vybraných rokoch.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia požaduje vypustiť tretí diel zákona o sociálnom poistení – rodičovský dôchodok. Návrh vytvára výrazné negatívne vplyvy na výdavky Sociálnej poisťovne, ktoré budú musieť byť financované navýšením transferu zo štátneho rozpočtu.

Odôvodnenie: Opatrenie spôsobí výrazné zvýšenie rizika dlhodobej udržateľnosti. Podľa čl. 55a Ústavy SR a Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z.) je návrh v rozpore s požiadavkou na dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému. Návrh vytvára tlak na dodatočné výdavky Sociálnej poisťovne približne vo výške 600 mil. eur ročne, ktoré budú rásť približne tempom rastu priemernej mzdy v národnom hospodárstve, aj bez dodatočnej valorizácie týchto príspevkov.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

V analýze vplyvov sú tieto výdavky klasifikované ako výpadok príjmov. Komisia ich vyžaduje preklasifikovať na dodatočné výdavky. Výdavky na rodičovský dôchodok majú byť financované navýšením transferu zo štátneho rozpočtu. To znamená, že na príspevok rodičom pracujúcich detí nebudú prispievať len tieto deti, ale vplyv by sa rozložil na všetkých občanov SR v podobe vyššieho dlhu verejnej správy, resp. potreby vyššej konsolidácie verejných financií.

MPSVR SR: Akceptované.

Dôchodkový systém sa snaží vyvažovať dva základné princípy – princíp solidarity a princíp zásluhovosti. Rodičovský dôchodok, tak ako je navrhnutý, nezodpovedá ani jednému princípu. Je regresívny v zmysle, že nízkopríjmoví rodičia z neho získajú v priemere podstatne menej ako vysokopríjmoví, a nie je naviazaný na „zásluhu“ v zmysle nákladov rodiča na výchovu svojich detí (napr. „obeta“ príjmu v súvislosti so starostlivosťou o deti je výrazne vyššia u žien ako u mužov). Návrh je diskriminačný voči rodičom, ktorých dieťa zomrelo, pracuje v zahraničí alebo v dôsledku zdravotného postihnutia pracovať nemôže. Navyše je diskriminačný aj voči rodičom policajtov a vojakov, nakoľko sa za obdobie dôchodkového poistenia nepovažuje obdobie služby policajta a vojaka, čo je podmienka nároku na výplatu rodičovského dôchodku. Vo výsledku tak nemožno hovoriť o nástroji medzigeneračnej solidarity.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia žiada odôvodniť predpoklady kvantifikácie vplyvu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok za 40 odpracovaných rokov a nastavenia aktuárne neutrálneho percenta krátenia.

Odôvodnenie: MPSVR SR v kvantifikácii predpokladá, že približne 33 % osôb, ktoré splnia podmienky nároku túto možnosť aj využije. Ďalej predpokladá priemerný vymeriavací základ dotknutej skupiny na 1 306 eur a v roku 2024 na 1 360 eur. V súčasnosti využíva možnosť odchodu do predčasného dôchodku približne 20 % osôb, ktoré spĺňajú nárok. Nižšie krátenie, ako aj možnosť odchodu do dôchodku o viac ako dva roky, môžu dodatočne motivovať k odchodu z trhu práce. Komisia preto požaduje odôvodnenie, na základe čoho boli tieto parametre vybrané, nakoľko od nich závisia predpokladané efekty daného opatrenia. Zároveň žiada Komisia odôvodnenie aktuárne neutrálneho krátenia predčasného dôchodku na úrovni 0,3 %. K výpočtu percenta krátenia je možné pristupovať rôznymi spôsobmi, ktoré by mali byť uvedené a zdôvodnené.

MPSVR SR: Akceptované.

Komisia žiada ponechanie súčasného krátenia predčasného starobného dôchodku aj pri splnení podmienky odpracovania 40 rokov. Navrhované zmeny krátenia vytvárajú negatívne vplyvy na rozpočet Sociálnej poisťovne.

Odôvodnenie: Mechanizmus krátenia predčasného starobného dôchodku vplyva na motiváciu poistencov na zotrvanie na trhu práce. Pri splnení podmienky odpracovania 40 rokov bude možné odísť do predčasného dôchodku skôr ako dva roky pred dovŕšením dôchodkového veku (v súčasnosti je to najskôr dva roky). Penalizácia skoršieho odchodu do dôchodku by preto mala byť minimálne rovnaká, ak nie vyššia ako tá dnešná. V návrhu sa však zavádza nižšie krátenie vo výške 0,3 % za každých 30 začatých dní obdobia od vzniku na predčasný starobný dôchodok oproti súčasným 0,5 %.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom

identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia žiada obmedzenie využitia možnosti odchodu do predčasného starobného dôchodku po odpracovaní 40 rokov len pre kohorty, ktorých dôchodkový vek je už známy.

Odôvodnenie: Podľa súčasného znenia sa navrhuje, že ak v prípade získania 40 odpracovaných rokov nebude dôchodkový vek danej kohorty známy, bude pre určenie sumy predčasného dôchodku použitý najvyšší známy všeobecný dôchodkový vek. Krátenie sumy predčasného dôchodku bude preto nižšie ako v prípade, kedy by bol dôchodkový vek danej kohorty známy. Rovnako Komisia nepovažuje za opodstatnené používať dôchodkový vek staršej kohorty pre určenie krátenia predčasného dôchodku inej kohorty. Obmedzenie nároku na predčasný dôchodok len pre kohorty, ktorých dôchodkový vek je známy, tieto problémy odstraňuje.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia žiada zvýšiť podmienku minimálnej sumy predčasného dôchodku zo súčasného 1,2 násobku sumy životného minima na 1,2 násobok sumy minimálneho dôchodku pri danom počte odpracovaných rokov, ktoré poistenec ku dňu odchodu do predčasného dôchodku získal.

Odôvodnenie: V súčasnosti je podmienka minimálnej sumy predčasného starobného dôchodku na nárok na tento dôchodok splnená, ak je suma predčasného dôchodku vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima. Navrhovaný predčasný dôchodok po odpracovaní 40 rokov vytvára priestor na skorší odchod do predčasného dôchodku ako v súčasnosti. V závislosti od počtu mesiacov krátenia tak môže dochádzať k výrazne vyššiemu kráteniu dôchodku ako pri predčasnom starobnom dôchodku dochádza v súčasnosti. Skorší odchod do predčasného dôchodku rovnako znamená priznanie dôchodku určeného s nižšou aktuálnou dôchodkovou hodnotou (ADH) než by bol osobe vypočítaný pri neskoršom odchode do predčasného starobného dôchodku, či do riadneho starobného dôchodku. Uvedené skutočnosti zvyšujú pravdepodobnosť toho, že sa takáto osoba môže prepadnúť do sociálnej siete.

Podľa § 69a ods. 1 z. č. 461/2003 Z. z. navyše platí, že predčasný starobný dôchodok sa dovŕšením dôchodkového veku stáva starobným dôchodkom. To mimo iného znamená, že osobám s nižším dôchodkom môže po splnení potrebného počtu odpracovaných rokov (kvalifikovaných rokov) vzniknúť dovŕšením dôchodkového roku nárok na minimálny dôchodok. Požiadavka aktuárnej neutrality má zmysel jedine vtedy, ak je dodržaná počas celej doby výplaty dôchodku – od jeho priznania až po zánik z dôvodu úmrtia. Dodatočné zvýšenie sumy dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku na sumu minimálneho dôchodku by tento princíp úplne popieralo. Pre minimalizáciu pravdepodobnosti vzniku takejto situácie je preto potrebné, aby poberatelia tohto predčasného dôchodku nespádli do sociálnej siete nielen pri priznaní predčasného dôchodku, ale ani následne po dovŕšení dôchodkového veku. Z uvedeného dôvodu žiada Komisia, aby podmienkou pre vznik nároku na predčasný dôchodok bolo získanie predčasného dôchodku minimálne v sume rovnej sume minimálneho dôchodku pri danom počte odpracovaných (kvalifikovaných) rokov, ktoré poistenec v čase priznania predčasného dôchodku získal. V opačnom prípade by poberateľ tohto dôchodku mohol dlhú dobu poberať veľmi nízky dôchodok, ktorý by mu bol následne zvýšený na sumu minimálneho dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku. Navrhované nastavenie predčasného starobného dôchodku tak vytvára dodatočné fiškálne riziko z dôvodu vyššieho počtu vyplácaných minimálnych dôchodkov a v prípade poberateľov nízky predčasných dôchodkov môže zároveň viesť k nárastu chudoby v predmetných vekových kohortách.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia žiada hranicu 40 odpracovaných rokov pre priznanie predčasného starobného dôchodku naviazat' na rast strednej dĺžky života v stanovenom pomere a to tak aby sa minimálne 50 % rastu strednej dĺžky života premietlo aj do zvýšenia minimálneho počtu odpracovaných rokov potrebných na vznik predčasného starobného dôchodku. Zároveň žiadame prehodnocovať aktuárne neutrálne percento krátenia v čase.

Odôvodnenie: V súčasnom návrhu zákona je podmienka 40 odpracovaných rokov fixná v čase. Naproti tomu dôchodkový vek rastie spolu s rastom strednej dĺžky života v SR. Rozdiel medzi možnosťou odchodu do starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku sa bude tým pádom rozširovať, čo môže motivovať stále vyšší počet ľudí pre skorší odchod z trhu práce. Preto žiada Komisia stanoviť rast aj tejto hranice spolu s rastom strednej dĺžky života v určitom pomere (minimálne 1/2 rastu strednej dĺžky života predmetných kohort). Aktuárne neutrálne percento krátenia predčasného dôchodku závisí od viacerých faktorov, z ktorých dôležitý je práve vývoj strednej dĺžky života. Rovnako preto Komisia žiada prehodnotenie percenta krátenia predčasného dôchodku vo vopred stanovených intervaloch, napr. každých 5 rokov.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Komisia žiada do hranice 40 odpracovaných rokov započítavať len obdobia podľa § 15 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorý definuje, kto sú povinne dôchodkovo poistené osoby.

Odôvodnenie: V súčasnom návrhu zákona existuje definícia osôb, ktoré by mali byť povinne dôchodkovo poistené. Neexistuje žiadny dôvod pre definovanie výnimiek a špecifických skupín, ktoré možno boli relevantné pre dôchodkový systém v minulosti, ale tieto situácie už nie je potrebné riešiť pre nové nastavenie dôchodkového systému.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Napriek tomu si dovoľujeme uviesť, že poistenci, ktorí aktuálne a v najbližších 20 – 30 rokoch budú odchádzať do starobného dôchodku, resp. v takýchto prípadoch do predčasného starobného dôchodku získali aj obdobia dôchodkového poistenia podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a z toho dôvodu je nevyhnutné započítavať do odpracovaných rokov aj špecifické obdobia poistenia získané podľa tohto zákona.

Komisia žiada vypustiť z návrhu zákona zrušenie ročného zúčtovania sociálneho poistenia (RZSP). Navyše Komisia vyžaduje aktualizovať kvantifikáciu vplyvov na rozpočet verejnej správy vzhľadom na zásadné zmeny v makroekonomickom prostredí a konkrétne na trhu práce od poslednej kvantifikácie. Fiškálny výpadok je vzhľadom na pôvodnú kvantifikáciu výrazne podhodnotený.

Odôvodnenie: Príprava daňovo-odvodovej reformy nie je dôvodom na zrušenie RZSP ako uvádza predkladateľ. RZSP je skôr dôležitým komponentom prípadnej daňovo-odvodovej reformy, ktorý umožní zavedenie lepších opatrení – napr. jednotnej komplexnej odvodovej úľavy pre nízkopríjmových zamestnancov. Zavedenie RZSP prináša aj iné benefity nad rámec pozitívnych fiškálnych vplyvov z prechodu z mesačných na ročný maximálny vymeriavací základ:

- zlepšuje uplatnenie odvodovej odpočítateľnej položky pre študentov a dôchodcov – nebolo by potrebné zvyšovať výšku na 300 eur (bod H – doložka vybraných vplyvov),
- spravodlivejšie zdaňovanie živnostníkov.

MPSVR SR: Neakceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal

posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania. Navyše uvádzame, že kvantifikácia vplyvu zrušenia ročného zúčtovania zohľadňuje makroekonomický vývoj v posledných rokoch a aktuálnu makroekonomickú prognózu IFP z júna 2021, čo je uvedené aj v príslušnej časti analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy. Nie je možné teda súhlasiť s konštatovaním Komisie, že uvedený finančný vplyv je výrazne podhodnotený.

Komisia žiada ponechať povinnosť platiť odvody pri poberaní materského. Alternatívne riešenie by bolo komplexné riešenie súbehu materstva a rodičovstva s pracovným životom. V návrhu je navyše nesúlads medzi paragrafovým znením (vlastný materiál a dôvodová správa) a analýzou vplyvov v zmysle, že dochádza k opätovnému (viacnásobnému) zavedeniu oslobodenia príjmov od odvodov počas materstva.

Odôvodnenie: Podľa interpretácie MF SR návrh zákona predpokladá opätovné zavedenie oslobodenia príjmov od sociálnych odvodov počas materstva v nadväznosti na navrhované zrušenie RZSP (bod 69. v čl. 1.). Analýza vplyvov, ale naopak počíta so zrušením oslobodenia od 2023 (de-facto tak druhýkrát započítava pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy z už schváleného stavu). Je potrebné zosúladiť analýzu vplyvov s legislatívnym znením, resp. lepšie vysvetliť zámer navrhovaného opatrenia.

Zároveň Komisia upozorňuje, že navrhované znenie, ktoré rieši problematiku čiastkovo, môže byť potenciálne v rozpore so zámerom čl. 39 ods. 4 ústavy SR v znení účinnom od 1.1.2023, keďže na jednej strane bude ústava garantovať, že nemožnosť vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu dlhodobej starostlivosti o dieťa počas zákonom ustanovenej doby po jeho narodení nebude mať negatívny vplyv na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, ale na druhej strane práca na čiastočný úväzok popri poberaní materskej bude môcť potenciálne negatívne ovplyvniť dôchodkové nároky takejto osoby (detto v prípade poberania rodičovského príspevku). Zákon totiž v súčasnosti neumožňuje, aby štát platil dôchodkové poistenie za osobu, ktorá má zároveň dôchodkové poistenie zo zárobkovej činnosti. Pokiaľ si teda napr. matka počas poberania rodičovského príspevku legálne privyrobí a vznikne jej tým dôchodkové poistenie, štát za ňu prestane dôchodkové poistenie platiť a to i v prípade ak, je poistné z titulu zárobkovej činnosti nižšie ako poistné, ktoré by za ňu hradil štát.

Najvhodnejším riešením by preto bol komplexný prístup, ktorý by v súlade s požiadavkou čl. 39 ods. 4 Ústavy SR v znení účinnom od 1.1.2023 nepenalizoval rodičov, ktorí z dôvodu starostlivosti dieťaťa nemôžu počas zákonom ustanoveného obdobia vykonávať prácu, ako ani tých, ktorí si chcú (alebo vzhľadom na svoju sociálnu situáciu musia) počas obdobia poberania materskej či rodičovského príspevku privyrobiť. Tým by sa podarilo naplniť zámer podľa čl. 39 ods. 4 Ústavy SR primeraného hmotného zabezpečenia v starobe a to zároveň bez potreby zavedenia zníženého dôchodkového veku pre matky. Alternatívne je možné zvážiť alikvotne krátiť vymeriavací základ štátu o vymeriavací základ zamestnanca resp. SZČO.

V prípade zavedenia oslobodenia povinnosti platiť sociálne odvody pri poberaní materského by došlo k znevýhodneniu voči matkám poberajúcich rodičovský príspevok, čo by odrádzalo matky od čiastočného návratu na trh práce resp. motivovalo k práci na čierno.

MPSVR SR: Čiastočne akceptované. Na základe Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov je hlavným cieľom predbežného pripomienkového konania posúdiť, či predkladateľom identifikované a analyzované vplyvy materiálu sú uvedené reálne a predkladateľ vykonal posúdenie vplyvov v rámci procesu ustanoveného touto metodikou v dostatočnom rozsahu a či identifikoval všetky dotknuté subjekty. Z uvedeného vyplýva, že pripomienka je nad rámec účelu predbežného pripomienkového konania.

Pokiaľ ide o pripomienku komisie „ponechať povinnosť platiť odvody pri poberaní materského“ uvádzame, že v súvislosti s návrhom na zrušenie RZSP bolo potrebné zachovať podstatu právneho stavu vylúčenia povinnosti platiť poistné zamestnancom aj po 31. decembra 2022. V porovnaní so súčasným právnym stavom sa však vylúčenie povinnosti platiť poistné zamestnancom bude viazať na sociálnu udalosť – tehotenstvo a materstvo v ustanovenom období, a nie na poskytovanie materského. Tým sa dosiahne, že sa pod túto právnu úpravu zahrnú aj osoby, ktoré nemajú nárok na materské.

Pokiaľ ide o pripomienku komisie, že „Zákon totiž v súčasnosti neumožňuje, aby štát platil dôchodkové poistenie za osobu, ktorá má zároveň dôchodkové poistenie zo zárobkovej činnosti.“ uvádzame, že vláda Slovenskej republiky si vo svojom programovom vyhlásení na

obdobie rokov 2020 – 2024 dala za cieľ aj skvalitnenie systému dôchodkového poistenia osôb starajúcich sa o deti, neformálnych opatrovateľov a osobných asistentov ako poistencov štátu. To, že táto problematika nie je predmetom predkladanej novely zákona o sociálnom poistení neznamená, že MPSVR SR sa ňou nezaoberá.

V súvislosti s návrhom na zrušenie ročného zúčtovania sa opätovne ustanovuje vylúčenie povinnosti platiť poistné pre zamestnanca. Zamestnanec nebude povinný platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti pri vzniku a trvaní sociálnej udalosti, ktorou je dočasná pracovná neschopnosť z tohto poistenia, okrem období keď počas dočasnej pracovnej neschopnosti nastúpi do práce. Ďalej aj v období potreby osobného a celodenného ošetrovania alebo starostlivosti o osoby ustanovené zákonom, ako aj v období, počas ktorého má nárok na výplatu rehabilitačného alebo rekvalifikačného, alebo v období, počas ktorého má ospravedlnenú neprítomnosť v práci z dôvodu jeho účasti na štrajku. Ide o rovnakú právnu úpravu, aká je do 31.12.2022.

Jednou z podmienok nároku na nemocenské dávky (vrátane materského) je aj absencia príjmu, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 138 ods. 1, okrem príjmu, ktorý sa poskytuje z iného dôvodu, než za vykonanú prácu. Vzhľadom k absencii vymeriavacieho základu nie je dôvod, z konkrétneho nemocenského poistenia (z ktorého absentuje vymeriavací základ) platiť poistné počas poberania tejto dávky.

V zmysle uvedených pripomienok je analýzu vplyvov potrebné prepracovať a zároveň upraviť tak, aby z nej nevyplýval rozpočtovo nezabezpečený vplyv.

K vplyvom na podnikateľské prostredie

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie žiada Komisia v nepriamych nákladoch, v ktorých je započítaná výška poštovného použiť sumu 0,65 € na poslanie 1 listu. Táto pripomienka sa týka opatrení č. 1, 2, 6,16.

Odôvodnenie: Predkladateľ používa sumu 0,80 € na poslanie 1 listu, pričom táto suma predstavuje zaslanie listu 1. triedou, no povinnosť je zákonom určená, len ako písomné oznámenie, ale to už nie je bližšie špecifikované.

MPSVR SR: Neakceptované. Celková suma 0,8 eur je vrátane nákladov na papier, tlač a obálku – uvedené bolo doplnené do analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie.

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie žiada Komisia doplniť v opatrení č. 5 spôsob výpočtu a administratívne náklady.

Odôvodnenie: Predkladateľ v doplňujúcich informáciách ku kvantifikácii nákladov neuviedol spôsob výpočtu sumy 100,94 €. Zároveň pri tomto opatrení nie sú vyčíslené administratívne náklady, ktoré poskytovateľom zdravotnej starostlivosti vzniknú (potvrdenie o vystavení elektronického záznamu, ručné vypísanie potvrdenia dočasnej práceneschopnosti v prípade, že nastanú technické problémy...).

MPSVR SR: Čiastočne akceptované. Nie je možné predpokladať dodatočné výdavky na ručné vypisovanie PN, lebo tie sú v rozpore s cieľmi zavedenia e-DPN.

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie žiada Komisia zmeniť výšku časovej náročnosti v opatrení č. 7.

Odôvodnenie: Podľa predkladaného materiálu povinnosť nahlasovať prerušenie nemocenského poistenia nie je vypustená úplne, ale len v prípade, ak ide o dôvod podľa § 26 ods. 3 písm. a).

MPSVR SR: Akceptované.

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie žiada Komisia vo výpočte zahrnúť rozdiel súčasných nákladov a nákladov po zavedení elektronickej formy v opatrení č. 17.

Odôvodnenie: Povinnosť prerokovať, podpísať protokol o výsledku kontroly a zápisnice o prerokovaní protokolu sa elektrickou formou nevypúšťa, ale znižujú sa administratívne náklady. Predkladateľ však uviedol len pôvodné náklady. Zníženie nákladov by v tomto prípade malo byť rozdielom pôvodných a nových nákladov.

MPSVR SR: Akceptované.

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie odporúča Komisia v opatrení č. 3 administratívne náklady zvýšiť, aspoň na 15 minút.

Odôvodnenie: Odhadnutý časový náklad 10 minút považuje Komisia za nedostatočný pri povinnostiach: vyplnenie čísla účtu, informácie o dátume, kedy zamestnanec nastúpi do práce v prípade skoršieho ukončenia PN, informácie o dátume, kedy naposledy pracoval a informácie o výplate náhrady príjmu.

MPSVR SR: Akceptované.

V tabuľke č. 2 v časti 3.1.2 Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie odporúča Komisia v opatrení č. 18 objasniť konkrétny vplyv, ktorý znižuje náklady regulácie.

Odôvodnenie: Po posúdení pôvodného znenia § 245 ods. 7 nie je zjavné, akú zmenu prináša opatrenie č. 18, nakoľko jeho obsah je takmer identický s pôvodným znením zákona. Predkladateľovi preto Komisia odporúča v tejto časti vysvetliť, akú zmenu daný vplyv prináša.

MPSVR SR: Akceptované.

K sociálnym vplyvom, vplyvom na manželstvo, rodičovstvo a rodinu

Komisia považuje za potrebné v analýze sociálnych vplyvov uviesť konkrétnejšie a podrobnejšie zhodnotenie sociálnych vplyvov predloženého návrhu zákona, a to osobitne z hľadiska všetkých jeho významných aspektov dotýkajúcich sa pacientov, poistencov, dotknutých zamestnancov zariadení zdravotnej starostlivosti (nielen zariadení všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti) a budúcich zamestnancov týchto dotknutých zariadení. Dôsledkom predloženého návrhu dôjde aj k zániku niektorých zariadení zdravotnej starostlivosti, čo ovplyvní aj dotknutých obyvateľov a súčasných zamestnancov.

Komisia taktiež považuje za potrebné osobitne zhodnotiť vplyvy predloženého návrhu zákona na prístup k zdravotnej starostlivosti podľa jej náročnosti, početnosti, geografickej dostupnosti, potreby jej blízkosti k pacientovi (akútna zdravotná služba), podľa kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Pri hodnotení je potrebné sa zaoberať aj vplyvmi predloženého návrhu zákona na obyvateľov menej obývaných oblastí, ktoré nenaplnia návrhom zákona predpokladaný dostatočný spád obyvateľov.

V súvislosti s reformou siete všeobecnej ambulantnej starostlivosti je potrebné zhodnotiť, či to, že sa garancia zmluvy so zdravotnou poisťovňou bude vzťahovať len na nedostatkové okresy, spôsobí aj zánik týchto zariadení v okresoch, ktoré nebudú klasifikované ako nedostatkové.

Ovplyvní (a ako) predložený návrh zákona počet odvrátiteľných úmrtí v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti?

Komisia považuje za potrebné zhodnotiť vplyvy predloženého návrhu zákona na čakacie doby na vykonanie zdravotných výkonov.

Je potrebné zhodnotiť aj zlepšenie prístupu poistencov a pacientov k príslušným informáciám, v dôsledku predloženého návrhu zákona, a to v porovnaní so súčasným stavom.

V prípade, že návrh zákona zakladá pozitívne vplyvy na podmienky v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti (pre pacientov a aj pre zamestnancov) týkajúce sa priestorového a materiálneho - technického zabezpečenia zariadení, je potrebné uviesť opatrenia predloženého návrhu, ktoré tieto vplyvy zakladajú a ich hodnotenie.

Predkladateľ zhodnotil sociálne vplyvy predloženého návrhu zákona iba ako pozitívne; avšak je zrejmé, že predložený návrh zákona zakladá aj negatívne sociálne vplyvy, ktoré je potrebné identifikovať v doložke vybraných vplyvov, zhodnotiť v analýze sociálnych vplyvov a upraviť informáciu o vybraných vplyvoch uvedenú v predkladacej správe a vo všeobecnej časti dôvodovej správy. Zároveň Komisia odporúča predkladateľovi v uvedených súvislostiach prehodnotiť aj vplyvy predloženého návrhu zákona na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

MPSVR SR: Predmetná pripomienka sa netýka predloženého legislatívneho návrhu.

K vplyvom na informatizáciu spoločnosti

Komisia žiada predkladateľa o opravu v analýze vplyvov na informatizáciu spoločnosti v bode 6.1., kde do časti „Kód koncovej služby“ sa zapisuje iba kód koncovej služby. V bode 6.2. je do časti „Názov

systemu“ potrebné uviesť **kompletný** názov systému tak, ako je uvedený v MetaIS /týka sa isvs_256 a isvs_10324/ a taktiež je potrebné zosúladiť isvs_8667, kde je uvedený buď chybný kód systému alebo jeho názov.

MPSVR SR: Akceptované.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na jeho dopracovanie podľa pripomienok v bode II.

IV. Poznámka: Predkladateľ zapracuje pripomienky a odporúčania na úpravu uvedené v bode II a uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zasláť ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

PhDr. Ján Oravec, CSc.
predseda Komisie

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. 127_2/2021 (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

Súhlasné Súhlasné s návrhom na dopracovanie Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

STANOVISKO KOMISIE

(ZÁVEREČNÉ POSÚDENIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPLŇA ZÁKON Č. 461/2003 Z. Z. O SOCIÁLNOM POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENIA A DOPLŇAJÚ NIEKTORÉ ZÁKONY

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložilo dňa 6. septembra 2021 Stálej pracovnej komisii na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len „Komisia“) na záverečné posúdenie materiál: „Návrh zákona, ktorým sa mení a doplňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony“. Materiál predpokladá negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú čiastočne rozpočtovo zabezpečené.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

V doložke je vyznačený pozitívny aj negatívny, rozpočtovo nekrytý vplyv na rozpočet verejnej správy.

V analýze vplyvov je kvantifikovaný celkový nárast príjmov v sume 9 973 eur v roku 2021, celkový úbytok príjmov v sume 13 217 eur v roku 2022 a celkový nárast príjmov v sume 296 508 471 eur v roku 2023 a v sume 359 292 674 eur v roku 2024. Taktiež je kvantifikovaná úspora výdavkov v sume 1 258 032 eur v roku 2021, v sume 9 595 257 eur v roku 2022 a nárast výdavkov v sume 853 147 046 eur v roku 2023 a v sume 954 780 028 eur v roku 2024. V roku 2021 je kvantifikovaná celková úspora výdavkov v sume 1 268 005 eur a v roku 2022 v sume 9 582 040 eur. Nekrytý vplyv je kvantifikovaný v sume 556 638 575 eur v roku 2023 a v sume 595 487 354 eur v roku 2024.

Predkladateľ uvádza, že „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) zakladá v rokoch 2023 a 2024 negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý nie je zohľadnený v rozpočte verejnej správy na rok 2021 a rozpočtovom výhľade na roky 2022 a 2023. Z tohto dôvodu budú vplyvy na rozpočet verejnej správy zapracované pri príprave rozpočtu verejnej správy na rok 2022 a rozpočtovom výhľade na roky 2023 a 2024. Zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v rokoch 2023 a 2024 navrhujeme riešiť navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Negatívny finančný vplyv na obce a VÚC navrhujeme riešiť efektívnejším výberom dane z príjmu fyzických osôb.“

V rámci MPK MF SR žiadalo uviesť v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy aj návrhy na úhradu úbytku príjmov obcí a VÚC. Predkladateľ uviedol nasledovný návrh úhrady „Negatívny finančný vplyv na obce a VÚC navrhujeme riešiť efektívnejším výberom dane z príjmu fyzických osôb.“ S uvedeným spôsobom úhrady Komisia nesúhlasí, keďže nie je reálne, aby obce ani vyššie územné celky uvedeným spôsobom vykryli výpadok príjmov vyplývajúci z predloženého návrhu a žiada uviesť taký návrh na úhradu, aby predstavoval reálny spôsob úhrady.

MPSVR SR: Neakceptované. Z pôsobnosti MPSVR SR sa domnievame, že zníženie príjmov obcí a VÚC, ktoré zakladá novela zákona o sociálnom poistení v rokoch 2023 a 2024 bude premietnuté pri príprave rozpočtu verejnej správy na rok 2023 a rozpočtovom výhľade na roky 2024 a 2025, kedy bude možné reálne posúdiť aj spôsob krytia chýbajúcich finančných prostriedkov. Aktuálne ako jediný spôsob riešenia výpadku príjmov obcí a VÚC považujeme lepšiu efektivitu výberu dane z príjmov fyzických osôb.

Taktiež MF SR v rámci MPK k predmetnému návrhu materiálu uplatnilo zásadnú pripomienku súvisiacu so zrušením maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného do Sociálnej poisťovne. Analýzu vplyvov MF SR žiadalo doplniť o kvantifikáciu vplyvu na zvýšenie poistného, a to v členení podľa jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu.

V nadväznosti na uvedené predkladateľ doplnil analýzu vplyvov o tabuľku č. 3C, v ktorej uvádza kvantifikáciu vplyvu zrušenia maximálnych vymeriavacích základov podľa kapitol štátneho rozpočtu od roku 2023 v súhrnnej sume 1,4 mil. eur. Komisia žiada zabezpečiť tento vplyv v rámci súčasného návrhu limitu výdavkov dotknutých kapitol štátneho rozpočtu zabezpečených v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

MPSVR SR: Neakceptované. Z pôsobnosti MPSVR SR sa domnievame, že pokiaľ zvýšené výdavky jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu súvisiace s návrhom zrušenia maximálnych mesačných vymeriavacích základov neboli premietnuté pri príprave rozpočtu verejnej správy na rok 2022 a rozpočtovom výhľade na roky 2023 a 2024, nie je možné ich vyhodnotiť inak ako rozpočtovo nekrytý/nezabezpečený vplyv.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na záverečné posúdenie.

IV. Poznámka: Stanovisko Komisie k doložke je súčasťou materiálu predkladaného na rokovanie vlády Slovenskej republiky alebo na schválenie ministromi, vedúcemu, predsedovi alebo riaditeľovi ostatného ústredného orgánu štátnej správy alebo vedúcemu iného orgánu¹⁾.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

PhDr. Ján Oravec, CSc.

predseda Komisie

1) MPSVR SR zapracovalo a vyhodnotilo stanovisko Komisie, ktoré bolo zaslané v termíne v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. MPSVR SR nezohľadnilo prepracované stanovisko Komisie, ktoré bolo doručené po termíne stanovenom Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov.